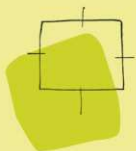

**Advies Natuurwaarden Oranjebuurt te
Dedemsvaart**

BügelHajema

Plek voor ideeën

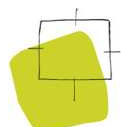
Advies Natuurwaarden Oranjebuurt te Dedemsvaart

Inhoud

Rapport en bijlagen

5 mei 2009

Projectnummer 115.33.51.00.01

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	5
1.1	Aanleiding onderzoek	5
1.2	Soortenbescherming	5
1.3	Gebiedsbescherming	6
2	Inleiding	7
2.1	Procedure	7
2.2	Soortenbescherming	7
2.3	Gebiedsbescherming	9
3	Beschrijving van het plangebied en het voornemen	11
4	Natuurwaarden	15
4.1	Beschermde gebieden	15
4.2	Soortenonderzoek	15
4.2.1	Vaatplanten	17
4.2.2	Zoogdieren - vleermuizen	18
4.2.3	Zoogdieren - overige	20
4.2.4	Vogels	21
4.2.5	Amfibieën	23
4.2.6	Reptielen	23
4.2.7	Vissen	24
4.2.8	Dagvlinders	24
4.2.9	Libellen	25
4.2.10	Overige ongewervelde soorten	25
5	Conclusie	27
5.1	Gebiedsbescherming	27
5.2	Soortenbescherming	27
6	Bronnen	31
6.1	Veldbezoek	31
6.2	Media	31
6.3	Gegevens	31
6.4	Literatuur	31

Bijlagen

Samenvatting

1.1

Aanleiding onderzoek

Er bestaan plannen om een deel van de Oranjebuurt te Dedemsvaart te herinrichten. Het betreft hier het gebied Margrietstraat nummer 2 tot en met 24, Prins Bernhardstraat nummer 49 en 51 en Beatrixstraat nummer 1 tot en met 23. Daarnaast vallen de tussen- en achtergelegen garageboxen binnen het plangebied.

In het kader van de Flora- en faunawet is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving.

1.2

Soortenbescherming

Voor de in het kader van de Flora- en faunawet relevante soortengroepen is in tabel A aangegeven of er mogelijk verbodsovertredingen worden verwacht en welke vervolgstap er dient te worden genomen.

Tabel A. Verbodsovertredingen en vervolgstappen beschermde soorten Flora- en faunawet

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstap
Vaatplanten	-	
Vleermuizen	Mogelijk enkele gebouwbewonende vleermuissoorten	Nader onderzoek noodzakelijk
Overige zoogdieren	Egel, aardmuis, gewone bosspitsmuis, dwergmuis, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, dwergspitsmuis,	Geen, vrijstelling
Vogels	Enkele broedvogels	Geen, indien bij de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen
Amfibieën	Gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander	Geen, vrijstelling
Reptielen	-	-
Vissen	-	-
Dagvlinders	-	-
Libellen	-	-
Overige soorten	-	-

1.3

Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op een voldoende afstand van het plangebied, zodat gezien de aard van de ingrepen geen negatieve effecten zijn te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig.

De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het Streekplan Overijssel 2000+.

Op beide punten is het aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, om deze visie te bevestigen.

2.1

Procedure

Voor de herinrichting van een deel van de Oranjobuurt te Dedemsvaart in de gemeente Hardenberg dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied (soortenbescherming en gebiedsbescherming). Voorliggend rapport geeft dit onderzoek weer.

2.2

Soortenbescherming

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

SOORTENBESCHERMING

BESCHERMINGSREGIMES

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen (zie ook bijlage 5).

- Algemene soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
- Overige soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor versterking van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
- Strikt beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 3').
Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor versterking van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend.

BIJLAGE IV SOORTEN

De soorten die in het kader van de Europese Habitatrichtlijn zijn geplaatst op bijlage IV van te beschermen soorten (Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna), zijn als gevolg hiervan in Nederland in de Flora- en faunawet van 2002 opgenomen als streng beschermde soort. De verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet voorzien echter niet in het criterium 'goede instandhouding van de soort'. Dat aspect moet daarom zolang de Flora- en faunawet niet is aangepast, expliciet worden afgewogen voor elk ruimtelijk plan.

In het kader van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) zal de gemeenteraad die besluit over een bestemmingsplan waarin de belangen van een streng beschermde soort kunnen spelen hiervoor in het vaststellingsbesluit zelf een expliciete afweging moeten opnemen (ABRS 28 februari 2007 200604026/1). Daarbij moet uiteraard op grond van adviezen van deskundigen, gebaseerd op goed onderzoek (ABRS 23 augustus 2006 200600506/1) kunnen worden overwogen dat het voortbestaan van de soort ter plekke door de toe te laten ontwikkelingen niet wordt bedreigd.

Op dit moment (april 2009) loopt er een voorhangprocedure voor een AMvB. De minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit hoopt dat dit aspect uit de Flora- en faunawet voor 1 juli 2009 is gerepareerd.

HABITAT

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort is echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook meegewogen.

Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook overwogen bij de besluitvorming over ontheffingverlening.

In dit rapport wordt tevens aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn zeldzaam of erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af (zie bijlage 4). De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004). Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden echter niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen duidelijke juridische status.

RODE LIJST

2.3

Gebiedsbescherming

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitatten. Deze aanwijzing is in Nederland nagenoeg voltooid. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangemeld bij de Europese Commissie ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Alle gebieden die zich kwalificeren voor aanmelding zijn op grond van de genoemde richtlijnen beschermd alsof ze al zijn aangewezen.

Onder de oude Natuurbeschermingswet 1967 vielen twee typen gebieden: nationale en beschermde natuurmonumenten en gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Per 1 oktober 2005 vallen de Natura 2000-gebieden samen met de twee hiervoor staande typen gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daar waar de beschermde natuurmonumenten samenvallen met een Natura 2000-gebied, verliest het gebied zijn status als beschermd natuurmonument. Voor ingrepen in of in de omgeving van een dergelijk gebied moet door middel van een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer worden ingeschat of er een kans is op een significant negatief effect. Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid is dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet

NATUURBESCHERMINGS-
WET

significant is, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden uitgevoerd. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag is bijna altijd het college van Gedeputeerde Staten van de provincie. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermde gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheersplannen. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad. Deze instandhoudingsdoelstellingen zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport voor tien gebieden klaar. Voor de overige gebieden zijn ze niet of alleen in concept klaar en nog niet van kracht. Inmiddels zijn 119 gebieden (eerste tranche en Waddentranche) voor aanwijzing in procedure gebracht. De ontwerpbesluiten van deze aanwijzingen hebben in 2007 ter inzage gelegen. De minister heeft op 19 februari 2008 de eerste drie en op 25 februari 2009 de volgende zeven gebieden definitief aangewezen. Uit het eerste tranche zijn de gebieden Voorne Duin, Duinen Goeree & Kwade Hoek en Voordelta aangewezen. Uit het Waddentranche zijn de gebieden Waddenzee, Duinen en Lage Land Texel, Duinen Vlieland, Duinen Terschelling, Duinen Ameland, Duinen Schiermonnikoog en Noordzeekustzone aangewezen. De conceptaanwijzingsprocedure voor een aantal van de resterende 43 gebieden is eind 2008 gestart. Voorlopig wordt daarom, voor het overgrote deel van de gebieden, getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten.

ECOLOGISCHE HOOFD- STRUCTUUR

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en het Streekplan Overijssel 2000+ geniet een vergelijkbare bescherming. Ingrepen bij deze gebieden worden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. De EHS mag niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

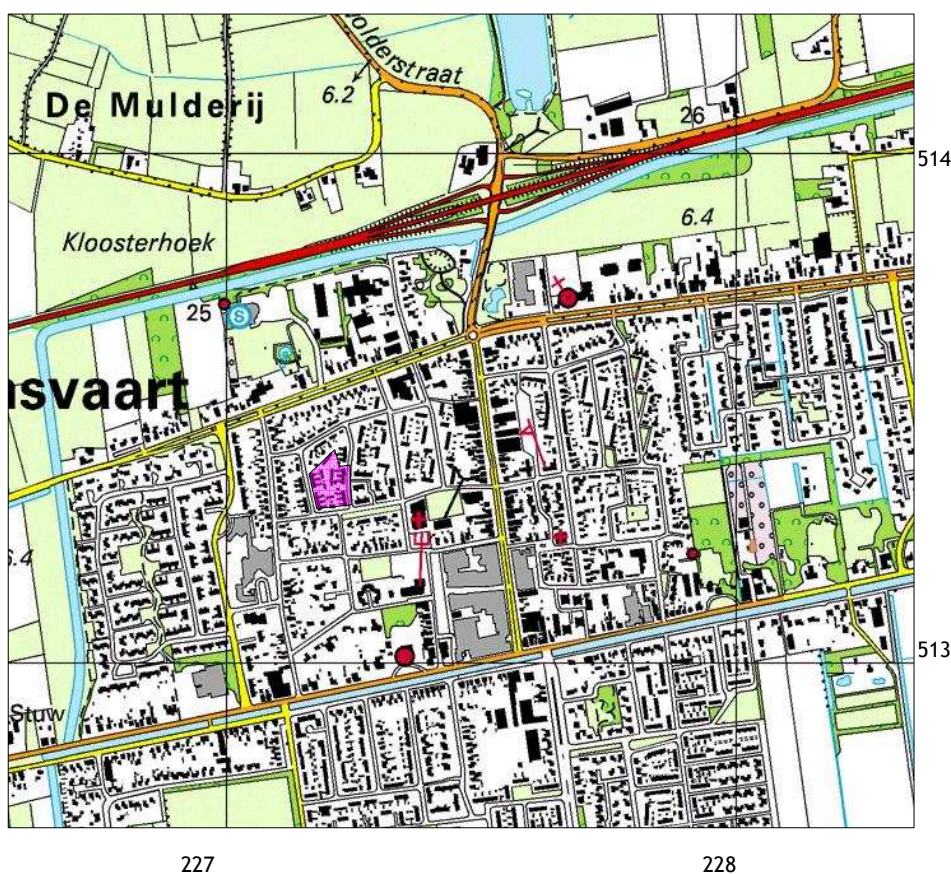
In juli 2007 is door het Rijk en de provincies het beleidskader Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS uitgegeven. Met dit beleidskader kan maatwerk worden geboden. In het beleidskader wordt onder andere een beoordelingskader gegeven (significantie) en wordt aangegeven dat ook externe werking een expliciet te beoordelen effect is.

Beschrijving van het plangebied en het voornemen

3

Het plangebied is gelegen in de Oranjebuurt in de woonkern Dedemsvaart. Het plangebied bestaat uit de straten Margrietstraat (nummer 2 tot en met 24), Beatrixstraat (nummer 1 tot en met 23) en Prins Bernardstraat (nummer 49 en 51). Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het plangebied.

HUIDIGE SITUATIE

Figuur 1. Plangebied (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen)

Het plangebied ligt direct ten westen van de winkelstraat van de woonkern Dedemsvaart. Het plangebied bestaat uit rijtjeswoningen uit de jaren zestig. Alle woningen hebben twee opgaande verdiepingen met een zolder. Achter de woningen ligt een plein, waar rondom garageboxen staan. De achtertuinen van de woningen zijn omsloten door schuttingen en soms door hagen. In diverse tuinen staat een tuinschuurtje. De voortuinen zijn ondiep en kennen een wis-

selende staat van onderhoud. Op enkele plaatsen in het plangebied staan zwaar uitgegroeide heesters en jonge naaldbomen.

Margrietstraat

Beatrixstraat

Prins Bernhardstraat

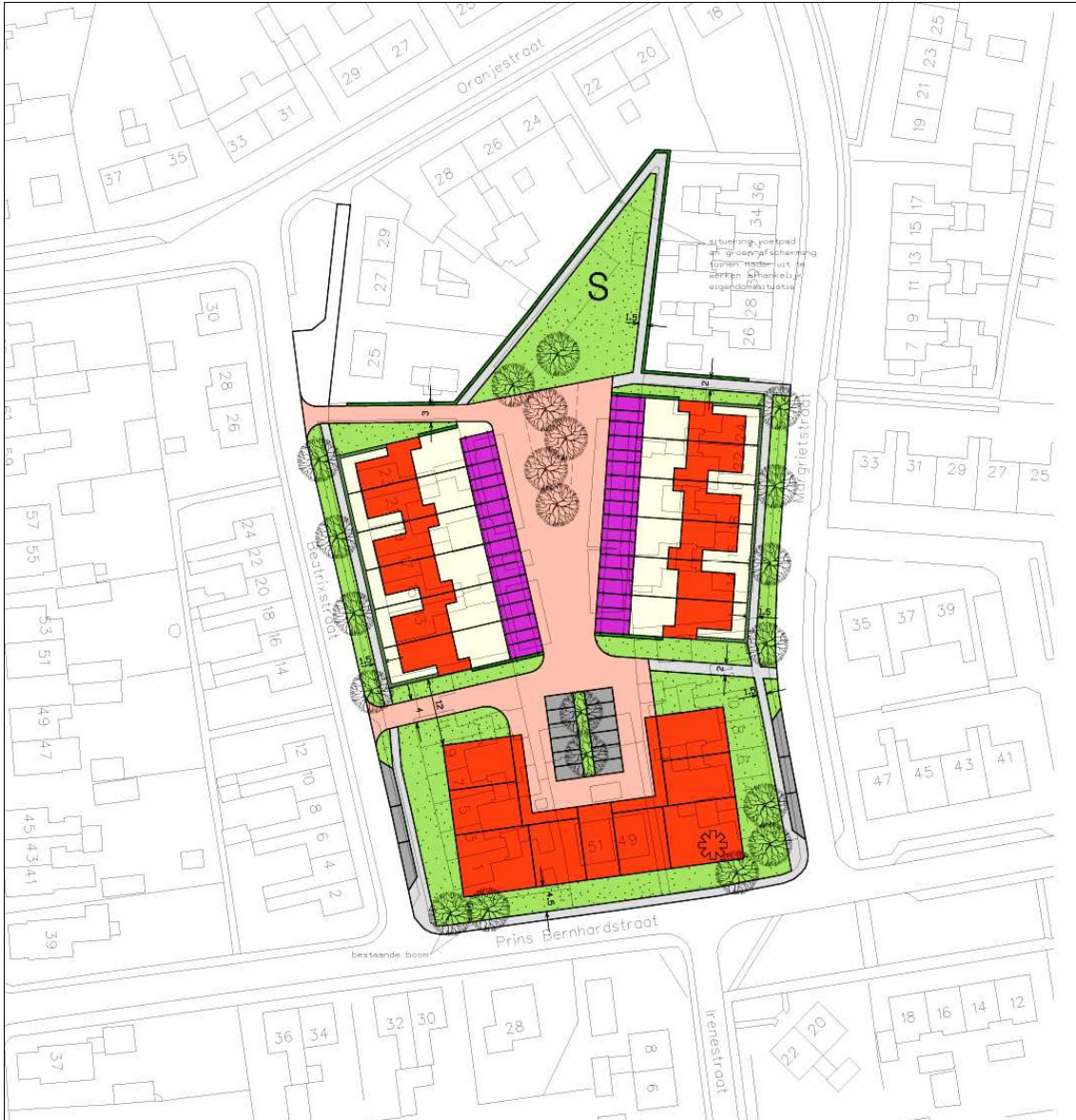
Binnenplein met garageboxen

Tuinschuurtje in het plangebied Tuin aan Prins Bernhardstraat

PLANNEN

Er bestaan plannen om een deel van de Oranjebuurt te herinrichten. Op het moment van schrijven van deze rapportage zijn de eerste concepten voor de herinrichting bekend. Ten behoeve van de herinrichting zullen de huidige woningen, de tuinschuurtjes en de garageboxen worden gesloopt. De nieuw te realiseren woningen krijgen een modern uiterlijk met een ruimere voortuin. De te realiseren woningen aan de Beatrixstraat en de Margrietstraat worden twee-onder-een-kapwoningen, die onderling ook worden verbonden aan de tuinschuurtjes. Aan de Prins Bernhardstraat zijn rijtjeswoningen geprojecteerd. Vanaf het middenplein kunnen de te realiseren carports en parkeergelegenheden worden bereikt. Het plangebied wordt aangekleed met diverse opgaande bomen, hagen en groen.

Inrichtingsschets

4.1

B e s c h e r m d e g e b i e d e n

Het plangebied is geen onderdeel van een gebied uit de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied hieruit is het Natura 2000 gebied 'Vechten Beneden-Reggegebied', dat op een afstand van circa 7 km vanaf het plangebied ligt.

De Ecologische Hoofdstructuur ligt op een afstand van circa 900 m ten noorden van het plangebied. Het betreft hier het stroomdal van het riviertje de Reest. Tussen het plangebied en het stroomdal van de Reest ligt bebouwing en de rijksweg N377.

Beschermde gebieden liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig.

Dit kan in het kader van de oriëntatiefase worden bevestigd door deze rapportage voor te leggen aan vertegenwoordigers van het bevoegd gezag. Desgewenst kan dit rapport door de initiatiefnemer en de opstellers, met de vertegenwoordigers van het bevoegd gezag worden besproken.

De activiteit zal op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur door het college van gedeputeerde staten van de provincie Overijssel waarschijnlijk worden beoordeeld, als niet in strijd met het Streekplan Overijssel 2000+.

Dit kan in een vooroverleg worden bevestigd door deze rapportage voor te leggen aan vertegenwoordigers van het bevoegd gezag.

INVENTARISATIE

EFFECTEN

4.2

S o o r t e n o n d e r z o e k

Het plangebied ligt in het kilometerhok¹ 227-513 en in uurhok¹ 22-32. Figuur 1 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.

Voor het soortenonderzoek zijn gegevens gebruikt van Het Natuurloket² (Tabel B), de provincie Overijssel en het Basisrapport Biodiversiteit Hardenberg.

LIGGING

BESTAANDE INFORMATIE

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

Daarnaast zijn per uurhok waarnemingen verzameld uit de landelijke en provinciale soortenatlassen voor zoogdieren, vleermuizen en broedvogels.

De verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen zijn (tevens) afkomstig uit het Waarnemingenoverzicht 2006 van Stichting RAVON. De verspreidingsgegevens van dagvlinders en libellen zijn (tevens) afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Tot slot is de website www.waarneming.nl, geraadpleegd. Op deze website worden waarnemingen getoond die voornamelijk door vrijwilligers zijn verzameld. Genoemde website wordt bij de soortenbespreking alleen genoemd indien de waarnemingen een toegevoegde waarde hebben.

Enkele verspreidingsgegevens van de hiervoor genoemde bronnen berusten voor een deel op dezelfde waarnemingen. Het verschil tussen deze bronnen ligt in de schaal van weergave en de waarnemingsperiode. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.

De gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet rechtstreeks tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Voor de interpretatie van deze gegevens is ecologische veldkennis noodzakelijk.

VELDWERK

Het plangebied is eind maart 2009 bezocht om een indruk te krijgen van het plangebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie paragraaf 6.1).

Het veldbezoek is niet in het meest geschikte seizoen uitgevoerd. Gezien de aard van het plangebied kan met behulp van de indruk die van het plangebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens van bijna alle soortengroepen toch met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van soorten in het gebied. Over het voorkomen van de soortengroep vleermuizen in het plangebied is nog onvoldoende duidelijkheid (zie paragraaf 4.2.2).

² Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF (www.natuurloket.nl).

Tabel B. Opgave van Het Natuurloket (d.d. 1 april 2009)

Rapportage voor kilometerhok X:227 / Y:513								
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten					1	goed	-	1991-2007
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen						niet		1992-2007
Zoogdieren	1	1				matig	51-100%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						goed	0%	96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën						niet		1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders						niet		1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen					1	matig	0%	1993-2007
Sprinkhanen					0	goed		1993-2007
Overige ongewervelden					1	slecht	0%	1993-2007

Legenda

- FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling)
- FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd)
- Hrl = Habitatrictlijn (alleen bijlage 2 en 4)
- RL = Rode lijst

Volledigheid:

Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortengroep.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van rode lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten er ook informatie op detailniveau (ten minste op 100 m nauwkeurig) beschikbaar is.

Actualiteit: Per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

Donkergrijsint: Niet van toepassing.

4.2.1

Vaatplanten

Volgens de opgave van Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok in de periode van 1991 tot en met 2007 goed onderzocht op het voorkomen van vaatplanten. Er zijn geen beschermde soorten binnen het kilometerhok waargenomen. Gedetailleerde soortengegevens zijn daarom niet opgevraagd. Gezien de aard van het gebied geeft het veldbezoek in combinatie met deze gegevens voldoende beeld voor dit onderzoek.

GEGEVENS

Alle woningen hebben kleine tuinen. In deze tuinen zijn diverse gecultiveerde bol- en knolgewassen, vaste planten, sierheesters en coniferen aangetroffen. Verspreid in het plangebied zijn ruderaal stukjes aanwezig, waar soorten als zevenblad en stinkende gouwe groeien. In enkele tuinen, voornamelijk bij de Prins Bernhardstraat, zijn diverse hoog opgaande struikvormers als krent en enkele naaldbomen aanwezig. Op meerdere plaatsen en vooral langs de brandgangen staan strak geschoren hagen van met name liguster.

INVENTARISATIE

In een aantal tuinen en in de noordpunt van het binnenterrein zijn stukjes gazon aanwezig. Hier zijn algemene soorten kruiden aangetroffen. Hierbij gaat het om soorten als straatgras, madeliefje, paardenbloem en ridderzuring.

Op de muren van de gebouwen zijn geen beschermde plantensoorten als muurvaren aangetroffen, tussen de verharding van het binnenterrein komt geen vegetatie voor.

Het Natuurloket maakt melding van één rode lijstsoort in de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of rode lijstsoorten aangetroffen.

EFFECTEN Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten en rode lijstsoorten in het plangebied aangetroffen. Op basis van de aangetroffen omgevingskwaliteiten worden deze ook niet binnen het plangebied verwacht, omdat geschikte biotopen ontbreken. Een negatief effect op beschermde plantensoorten wordt niet verwacht.

4.2.2

Zoogdieren - vleermuizen

GEGEVENS Volgens de opgave van het Natuurloket is het kilometerhok matig onderzocht op het voorkomen van zoogdieren en daarmee ook op het voorkomen van vleermuizen. Volgens de opgave van het Natuurloket zijn geen Habitatrichtlijnsoorten waargenomen in het betreffende kilometerhok. Alle vleermuizen staan op bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke vleermuisatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van vleermuissoorten in de periode van 1985 tot 1994 in kaart gebracht op basis van uurhokken. Daarnaast zijn gegevens afkomstig uit het Basisrapport Biodiversiteit Hardenberg dat de gegevens uit de periode van 1970 tot en met 2000 op kilometerhokniveau weergeeft.

Deze gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld het voorkomen van bepaalde soorten in de omgeving van het plangebied, maar niet van het terreingebruik.

INVENTARISATIE De waarnemingen van de vleermuissoorten betreffen merendeels waarnemingen die zijn gedaan met een ultrasoon detector (batdetector). Het betreft zowel gebouwbewonende als boombewonende soorten. De landelijke vleermuisatlas meldt het voorkomen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis. Het Basisrapport meldt waarnemingen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger in het kilometerhok 227-513.

Rosse vleermuis

Gewone dwergvleermuis

Het plangebied bevat enkele zware uitgegroeide heesters van krent en enkele jonge opgaande naaldbomen. Deze bomen zijn door de nog beperkte diameter van de stammen ongeschikt voor het herbergen van verblijfplaatsen die door boombewonende vleermuizen kunnen worden gebruikt.

Alle woonhuizen bieden mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Alle woningen hebben spouwmuren die toegankelijk zijn voor vleermuizen via zogenaamde open stootvoegen. Ten behoeve van ventilatie van de spouw ontbreekt op ongeveer 20 cm onder de dakgoot en op circa 1,25 m onderlinge afstand op een aantal plaatsen de voeg. Daarnaast kunnen vleermuizen op verschillende plaatsen onder de dakpannen komen en eventueel van hieruit ook in de spouwmuren.

De tuinschuurtjes zijn veelal voorzien van een halfsteens muur, dus zonder spouw. De daken van deze schuurtjes zijn van verschillende materialen gemaakt, maar er zit geen dakbeschot onder de dakbedekking, waardoor deze schuurtjes veelal ongeschikt zijn voor vleermuizen.

De garageboxen bestaan volledig uit een enkelwandig damwand, waardoor de boxen geen waarde hebben voor vleermuizen.

Muur met open stootvoegen onder de dakgoot

EFFECTEN Omdat de bestaande bebouwing zal worden gesloopt, kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd en verstoord. Aanvullend onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen is noodzakelijk.
De binnen het plangebied voorkomende foeragerende soorten zullen hier ook tijdens en na de ontwikkelingen blijven foerageren. Negatieve effecten op foeragerende vleermuizen als gevolg van de veranderingen in het foerageergebied worden niet verwacht.

4.2.3

Zoogdieren - overige

GEGEVENS Uit het betreffende kilometerhok zijn volgens Het Natuurloket een tabel 1 soort en een tabel 2- en/of 3-soort bekend. Wat betreft zoogdieren is het kilometerhok naar de maatstaven van het Natuurloket matig onderzocht; gedetailleerde gegevens zijn derhalve niet opgevraagd.

De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke zoogdierenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in de periode van 1970 tot 1988 in kaart gebracht op basis van uurhokken. Deze gegevens zijn redelijk verouderd. Daarnaast is gebruikgemaakt van de verspreidingsgegevens van zoogdieren uit de Zoogdieratlas van Overijssel (1992-1999). Deze gegevens zijn eveneens verouderd. De bekende gegevens geven in combinatie met het veldbezoek toch een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE De provinciale atlas noemt het voorkomen van de tabel 1-soorten egel, aardmuis, gewone bosspitsmuis, tweekleurige bosspitsmuis, dwergspitsmuis en rosse woelmuis in het kilometerhok.

Egel

Gewone bosspitsmuis

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied enkele molshopen aangetroffen. Deze bevonden zich met name in het stukje gazon aan de noordkant van het plangebied. Verspreid door het plangebied zijn enkele muizengangen aangetroffen, die wijzen op de aanwezigheid van (spits-) muizen. In een tuin aan de Prins Bernardstraat is een stapel takken/groenafval aanwezig. Deze stapel kan een verblijfplaats vormen voor de egel of kleine marterachtigen. Er zijn geen sporen aangetroffen, die duiden op het daadwerkelijk voorkomen van grote marterachtigen.

De aanwezige woningen en schuurtjes zijn potentieel geschikt als verblijfplaats van de tabel 2-soort steenmarter.

Door de sloop van het pand, het verwijderen van het struweel en het vergraven van het terrein kunnen verblijfplaatsen van beschermde soorten verloren gaan of worden verstoord; mogelijk kunnen er enkele individuen worden gedood. Het gaat hierbij om de volgende soorten: egel, aardmuis, gewone bosspitsmuis, dwergmuis, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis en dwergspitsmuis.

Al deze soorten, met uitzondering van steenmarter en de hierna genoemde soorten, vallen onder de vrijstellingsregeling en worden door de ontwikkelingen niet in hun voortbestaan bedreigd.

De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Voor alle soorten, ook de algemene beschermde soorten, geldt dat te allen tijde de algemene zorgplicht in acht dient te worden genomen.

Het eventuele verdwijnen van een verblijfplaats van beschermde steenmarter (tabel 2) is hier niet onoverkomelijk, omdat binnen het territorium meerdere verblijfplaatsen zijn. Ook kan in de directe omgeving makkelijk een nieuwe verblijfplaats worden gevonden. Het vernietigen van een verblijfplaats moet buiten het voortplantingsseizoen (van maart tot juni) gebeuren. Voordat een gebouw wordt gesloopt, moet ervoor worden gezorgd dat de steenmarter uit het gebouw is, om te voorkomen dat het dier wordt gedood. Dit kan gebeuren door de gebouwen eerst van binnen op te ruimen. De sloop moet daarna aan één kant van het gebouw gebeuren, om de steenmarter de gelegenheid te geven uit het gebouw te vluchten.

4.2.4

Vogels

Volgens Het Natuurloket is het kilometerhok 227-513 in de periode 1996 tot en met 2007 niet onderzocht op het voorkomen van broedvogels en goed onderzocht op het voorkomen van watervogels in de winterperioden 1996/1997 tot en met 2006/2007. Gedetailleerde gegevens zijn niet opgevraagd; deze gegevens hebben, gezien de aard van de ontwikkelingen en de ligging van het plangebied binnen de bebouwde kom, geen toegevoegde waarde voor het onderzoek. De gebruikte verspreidingsgegevens van broedvogels zijn afkomstig uit het Basisrapport Biodiversiteit Hardenberg. Deze gegevens zijn verzameld in de periode van 1997 tot 2000 en worden op uurhokniveau weergegeven. Deze gegevens zijn redelijk recent en volledig, maar erg globaal. Gezien de terreinomstandigheden geven de bekende gegevens, in combinatie met het veldbezoek, een voldoende beeld van de soortengroep vogels.

In het uurhok komen volgens het Basisrapport 21 soorten voor (zie bijlage 1). Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. In het uurhok zijn 11 soorten van

EFFECTEN

GEGEVENS

INVENTARISATIE

de Rode lijst waargenomen. Van de rode lijstsoorten kan huismus als broedvogel binnen het plangebied voorkomen. In het opgaande groen zullen verder enkele algemene soorten als merel, winterkoning en roodborst tot broeden komen. Vaste verblijfplaatsen van vogels zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen.

Tijdens het veldbezoek en net ten noorden van het plangebied was een paartje eksters bezig met het bouwen van een nest. Binnen het plangebied is tijdens het veldbezoek baltsgedrag van houtduif, Turkse tortel en huismus waargenomen, maar geen nestindicerend gedrag.

OVERWINTERENDE VOGELS

Het plangebied heeft geen bijzondere waarde voor wintervogels. In de huidige situatie is het plangebied 's winters interessant voor enkele foeragerende zangvogels die in de tuinen van het aangeboden voer- en/of vetbollen eten. Er komen soorten voor als merel, vink, kauw, houtduif, Turkse tortel, ekster en mezensoorten.

Merel

Huisemus

EFFECTEN

Aangezien vogels onder andere in het opgaand groen en onder de dakpannen van de woonhuizen tot broeden komen, dient tijdens de werkzaamheden rekening te worden gehouden met het broedseizoen. Alle vogels (uitgezonderd exoten) zijn in het broedseizoen beschermd. Men kan er in dit plangebied van uitgaan dat er geen verbodsbepalingen worden overtreden, als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt gestart en de werkzaamheden continu voortduren. Bij de tweede optie zal in elk geval de te slopen bebouwing en het te verwijderen opgaand groen buiten het broedseizoen moeten zijn verwijderd. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

4.2.5

A m f i b i e ë n

Volgens Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok niet onderzocht op het voorkomen van amfibieën. Verder is het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON geraadpleegd. In het Waarnemingenoverzicht 2006 wordt de verspreiding van amfibieën in de periode van 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gegevens zijn vrij recent, maar zijn deels onvolledig en erg globaal. Gezien de aard van het plangebied, geeft het veldbezoek in combinatie met deze gegevens evenwel een voldoende beeld voor dit onderzoek.

GEGEVENS

Het waarnemingenoverzicht meldt het voorkomen van de tabel 3-soort poelkikker en het groenekikkercomplex binnen het uurhok. Het groenekikkercomplex omvat de twee soorten poelkikker en meerkikker en de kruising tussen beide soorten bastaardkikker. Meerkikker wordt niet in het plangebied verwacht, maar de tabel 1-soort bastaardkikker kan door de aanwezigheid van geschikte voortplantingswateren niet worden uitgesloten. Poelkikker is een kritische soort, die relatief hoge eisen aan zijn voortplantingswateren stelt. Deze wateren komen in en in de omgeving van het plangebied niet voor.

INVENTARISATIE

Buiten het voortplantingsseizoen leeft bruine kikker op het land en overwintert in greppels of holtten of onder hout, boomwortels of stenen. Ook gewone pad en kleine watersalamander vertonen dit gedrag. Deze soorten zijn binnen het plangebied niet te verwachten; geschikte biotopen ontbreken. Ze kunnen zich in de watergangen buiten het plangebied voortplanten. Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen aangetroffen, die duiden op het gebruik van het plangebied door amfibieën.

De voorgenomen herinrichting van het plangebied zal geen negatief effect hebben op de populaties van amfibieën. Er zijn geen waterpartijen in het plangebied aanwezig, waardoor er geen voortplantingsbiotoop wordt vernietigd. Daarnaast zijn in het plangebied geen overwinteringsplaatsen te verwachten die kunnen worden vernietigd.

EFFECTEN

4.2.6

R e p t i e l e n

Voor het onderzoek met betrekking tot reptielen is het Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON geraadpleegd. Hierin is de verspreiding van reptielen in de periode van 1997 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. De gegevens zijn globaal, maar recent en over het algemeen voor reptielen vrij volledig. De gegevens van het waarnemingenoverzicht geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld van deze soortengroep.

GEGEVENS

Over het algemeen bestaat het leefgebied van hagedissen en slangen uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide en oude heide-

INVENTARISATIE

velden. Ringslangen zijn gebonden aan waterrijke gebieden. Deze typen biotopen zijn niet binnen het plangebied aanwezig. Op basis van de omgevingskwaliteiten worden er geen reptielen verwacht binnen het plangebied.

EFFECTEN Door het ontbreken van geschikte biotopen voor reptielen binnen het plangebied, zijn er geen reptielen te verwachten. Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van de verschillende soorten reptielen. De voorgenomen herinrichtingmaatregelen hebben geen negatief effect op de populaties van reptielen.

4.2.7

Vissen

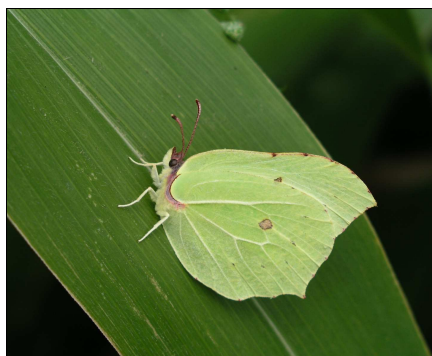
In het plangebied of directe omgeving komt geen oppervlaktewater voor. Er zullen geen effecten op vissen optreden.

4.2.8

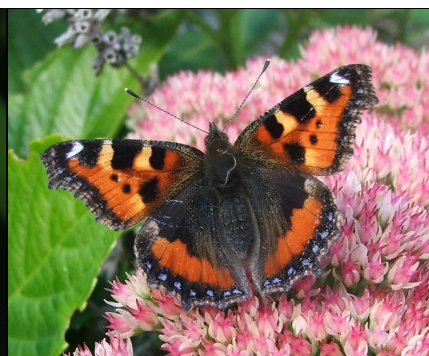
Dagvlinders

GEGEVENS Gegevens zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen'. In het waarnemingenverslag worden de gegevens uit de periode 2004 tot en met 2006 weergegeven op basis van uurhokken. Deze gegevens zijn globaal, maar recent en lijken volledig. De bekende gegevens geven in combinatie met de terreingesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE Het waarnemingenverslag geeft aan dat er 23 algemene soorten vlinders zijn geregistreerd in dit uurhok (zie bijlage 2). Er zijn geen beschermde soorten of rode lijstsoorten waargenomen. De beschermde en rode lijstsoorten komen doorgaans in soortspecifieke biotopen voor, zoals heide of hoogveen. Deze specifieke biotopen ontbreken binnen het plangebied. Het plangebied heeft voldoende omgevingskwaliteit voor algemene vlindersoorten als citroenvlinder, kleine vos en dagpauwoog.

Citroenvlinder

Kleine Vos

De voorgenomen herinrichtingsplannen hebben geen negatief effect op het voorkomen van beschermde vlindersoorten, aangezien soortspecifieke omgevingskwaliteiten binnen en direct rond het plangebied ontbreken.

EFFECTEN

4.2.9

Libellen

Volgens Het Natuurloket is het betreffende kilometerhok in de periode 1993 tot en met 2007 matig onderzocht op het voorkomen van libellen. Er is één rode lijstsoort waargenomen. Aangezien geen beschermde soorten zijn waargenomen, zijn gedetailleerde soortengegevens niet opgevraagd. Verder is het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' geraadpleegd. De gegevens van het waarnemingenverslag worden weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 2002 tot en met 2006. Deze gegevens zijn globaal, maar recent en lijken volledig. De gegevens geven in combinatie met de terreingesteldheid, zoals deze is vastgesteld tijdens het veldbezoek, een voldoende beeld voor deze soortengroep.

GEGEVENS

Het waarnemingenverslag geeft aan dat er 25 soorten libellen zijn waargenomen in dit uurhok, waaronder de rode lijstsoort bandheidelibel (zie bijlage 3). Voor deze soort is binnen het plangebied binnen de bebouwde kom geen geschikt biotoop aanwezig. De veldinventarisatie is vroeg in het jaar uitgevoerd op een moment, dat er nog geen libellen actief zijn. Desondanks kan toch een inschatting worden gemaakt van het terreingebruik binnen het plangebied door libellen.

INVENTARISATIE

Er zijn binnen het plangebied geen waterpartijen aanwezig, die kunnen dienen als voortplantingsbiotoop voor libellen en juffers. Het is aannemelijk dat diverse algemene libellensoorten van buiten het plangebied, het plangebied beperkt gebruiken als jachtgebied.

Door het ontbreken van geschikt voortplantingsbiotoop voor libellen binnen het plangebied, is er geen negatief effect te verwachten op de populaties van libellen en juffers in de omgeving van het plangebied.

EFFECTEN

4.2.10

Overige ongewervelde soorten

De beschermde kevers en mieren zijn niet in het plangebied te verwachten. De beschermde miersoorten komen voor in zandige bosgebieden. De oude eikenbomen voor vliegend hert zijn afwezig. Gestreepte waterroofkever is een soort van met name groot water in laagveen en poelen. Brede geelrandwaterroofkever is een soort van grote, permanent stilstaande wateren. Juchtlerkever en heldenbok worden binnen Nederland als uitgestorven beschouwd. Ditzelfde geldt waarschijnlijk voor rivierkreeft en Bataafse stroommossel. De wijngaardslak is gebonden aan het voorkomen van mergel.

Door de ontwikkelingen binnen het plangebied zullen geen effecten op beschermde overige ongewervelde soorten optreden.

Conclusie 5

5.1

Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op het punt van de gebiedsbescherming van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met het Streekplan Overijssel 2000+.

Op beide punten is het aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, om deze visie te bevestigen.

5.2

Soortenbescherming

Ten aanzien van de soortenbescherming zijn vijf aspecten (van belang in de verdere procedure) in acht genomen:

- nadere inventarisatie;
- niet bedreigde waarden;
- bescherming vogels;
- vrijgestelde soorten;
- ontheffingen.

Van de soortengroep vleermuizen is geen voldoende beeld verkregen op basis van het veldbezoek en de overige gegevens. Nader onderzoek is derhalve noodzakelijk.

NADERE INVENTARISATIE

Voordat de woonhuizen worden gesloopt, moet worden nagegaan of deze bebouwing al dan niet door vleermuizen als verblijfplaats wordt gebruikt. Indien tijdens het aanvullend onderzoek verblijfplaatsen of andere belangrijke gebiedsfuncties worden aangetroffen of geconstateerd, moet ontheffing worden aangevraagd. De resultaten van het aanvullend onderzoek zijn nodig voor deze mogelijke ontheffingsaanvraag.

Conform het protocol van het Netwerk Groene Bureaus voor vleermuisonderzoek zal het plangebied op verschillende momenten gedurende de periode medio april tot en met oktober moeten worden geïnventariseerd om het gebruik van het plangebied door vleermuizen door het seizoen heen in kaart te brengen.

Steenmarter

Er is geen nader onderzoek naar steenmarter nodig als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- het slopen van de tuinschuurtjes en de woonhuizen moet buiten het voortplantingsseizoen (van maart tot juni) gebeuren;
- voordat de tuinschuurtjes en woonhuizen worden gesloopt, moeten deze van binnen worden opgeruimd;
- de sloop moet vanaf één kant van de tuinschuurtjes en woonhuizen plaatsvinden.

Op deze manier wordt de verstoring van de eventuele steenmarter zo klein mogelijk. Indien dit om een bepaalde reden niet mogelijk is, moet nader onderzoek de aan- of afwezigheid van de soort aantonen.

NIET BEDREIGDE WAARDEN

Van de volgende soortengroepen worden geen verbodsbepalingen overtreden in het plangebied:

- vaatplanten;
- reptielen;
- vissen;
- dagvlinders;
- libellen;
- overige ongewervelde soorten.

BESCHERMING VOGELS

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Er zijn in of in de omgeving van het plangebied geen permanent bewoonde nesten of belangrijke rust- of foerageergebieden van vogels aanwezig. Mogelijk broeden er enkele vrij algemeen voorkomende soorten in en rond het plangebied. Daarom kan men er in dit plangebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Indien wordt gekozen voor de tweede optie moeten nestmogelijkheden in opgaande begroeiing en bebouwing ruim voor aanvang van het broedseizoen worden verwijderd.

De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

VRIJGESTELDE SOORTEN

In het plangebied kunnen enkele beschermde soorten voorkomen uit de groepen amfibieën en zoogdieren, die worden verstoord door de werkzaamheden. Deze staan in tabel C. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor verstoring van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze

niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Tabel C. Soorten in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>

Uit het aanvullend onderzoek naar vleermuizen zal blijken of ontheffingen moeten worden aangevraagd en voor welke soorten.

ONTHEFFINGEN

Vleermuizen

AANBEVELINGEN

Bij de bouw van woningen kan worden gedacht aan 'vleermuisvriendelijke' bouw, bijvoorbeeld met een toegankelijke (dubbele) spouw of ruimte onder het dak. Door het plaatsen van nestkasten, vleermuisdakpannen en -stenen kunnen extra zomerverblijfplaatsen worden gecreëerd.

Door het plaatsen van vleermuisvoorzieningen kan een discussie over het verdwijnen van zomerverblijfplaatsen worden ondervangen.

Voor het nader onderzoek en de verschillende gedragscodes moet een strategie worden opgenomen in het projectplan (moment van slopen, moment en aard van compensatie). Het tijdelijk handhaven van één of enkele woonhuizen als 'vleermuisruïne' tot dat alternatieve verblijfplaatsen zijn gerealiseerd, zou daarvoor een oplossing kunnen zijn.

Ten behoeve van de natuurbeleving is het bevorderen/realiseren van verblijfplaatsen voor de in de schemering vliegende laatvlieger en dwergvleermuis te overwegen.

Vogels

De huidige bebouwing biedt weinig mogelijkheden aan vogelsoorten als huiszwaluw. In de ontwerpen van de nieuwbouw kan rekening worden gehouden met nieuwe broedmogelijkheden voor zwaluwen (overstekend dakbeschot met draagbalken, zwaluwpannen/-stenen).

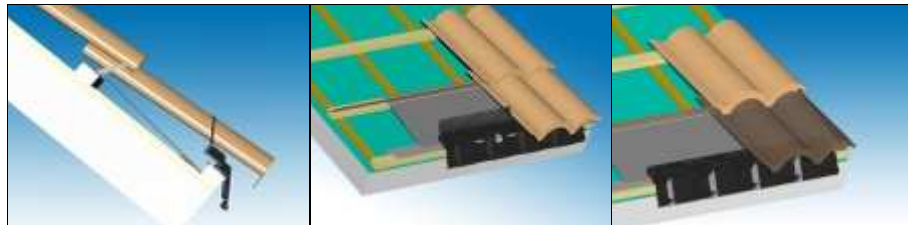
Verder kan de vogelpopulatie worden gestimuleerd door het aanbrengen van nestkasten, nesteldakpannen of neststenen in de beoogde nieuwbouw.

Vogelvide - huismus (bron: www.vogelbescherming.nl)

De vogelvide (huismussenbehuizing) is een voorziening aan de voet van het dak, bij de onderste rij dakpannen. Het ontwerp voldoet aan navolgende eisen:

- het past onder alle soorten pannen en op alle soorten pannendaken, zowel bestaande 'gordingkappen', 'foliekappen', 'scharnierkappen' en 'sporenkappen';
- het waarborgt een goede ventilatie van het dak;
- het weert muizen en vogels op ongewenste plaatsen om vervuiling onder de dakbedekking tegen te gaan, terwijl de ventilatie onder het dak wordt bevorderd (Bouwbesluit 1992);
- een duurzame oplossing die kan worden opgenomen in de professionele bouwwereld;
- een eenvoudige oplossing die op een veilige manier door particulieren zelf is aan te brengen op bestaande daken.

Tijdens de testperiode worden twee verschillende varianten toegepast.

Bevorderen natuurwaarden

De realisatie van vijvers in het plangebied biedt mooie biotopen voor amfibieën en libellen en is een duidelijk pluspunt voor de natuurwaarde van de woonwijk. Een aantal randvoorwaarden zijn van belang:

- a. een oppervlakte van tussen de 50 m² en 200 m²;
- b. een maximum diepte van 1,5 m;
- c. een minimum diepte 's zomers van 0,5 m en 's winters van 0,8 m tot 1,20 m.

Algemeen

Door bij de gebiedsinrichting mede rekening te houden met het behoud en bevorderen van natuurwaarden, kan een soepele ontheffingsprocedure worden bevorderd. Bij de ingrepen in het plangebied moet zo worden gewerkt, dat dieren kunnen vluchten naar andere gebieden.

Door huidige groenelementen te behouden, zo mogelijk te versterken en het opruimen en takken en bladeren te beperken binnen het plangebied zullen veel dieren, zoals wezel, hermelijn en egel, schuilplaatsen kunnen vinden en kan de biodiversiteit vrij eenvoudig worden verhoogd.

Verder is het bevorderen van mantel- en zoomvegetaties met bloem-, bes- en zaaddragende inheemse soorten bevorderlijk voor de insecten en vogelbevolking en daarmee voor de stand van andere vogelsoorten, vleermuizen en amfibieën.

Bronnen

6

6.1

Veldbezoek

Het gebied is op 24 maart 2009 door de heer T.M. Dolstra bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn hierbij plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een half bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 8°C en een zwakke zuidwestenwind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

6.2

Media

- www.natuurloket.nl, overzicht recente en beschikbare gegevens van planten en dieren;
- www.ravon.nl, informatie over (verspreiding) van herpetofauna;
- www.waarneming.nl, verspreidingskaarten van planten en dieren die door vrijwilligers zijn verzameld.
- www.minlnv.nl, gebiedendatabase beschermde natuurgebieden.

6.3

Gegevens

- Provincie Overijssel (2005), Ecologisch Kenniscentrum voor gegevens van vaatplanten, kreeftachtigen, kevers, libellen, vlinders, mieren, weekdieren, vissen, amfibieën, reptielen en zoogdieren.

6.4

Literatuur

- Grote Historische Atlas van Nederland 1:50000. 2 Noord-Nederland 1851-1855, Groningen 1990.
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten 2005.
- Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
- Dijkstra, V., Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht 1997.
- Bode, A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve en R. Zollinger, De Zoogdieren van Overijssel: Voorkomen, verspreiding en ecologie van de in het wild levende zoogdieren, Waanders Uitgevers in samenwerking met de Zoogdierenwerkgroep Overijssel en Natuur en Milieu Overijssel, Zwolle 1999.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
- Hustings, F., J.-W. Vergeer, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Atlas van de Nederlandse Broedvogels, Nederlandse fauna deel 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1996.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming, Nederlandse fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2006.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna deel 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2002.
- Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen', EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna deel 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden 2004.

B i j l a g e n

1. Broedvogels
2. Vlinders
3. Libellen
4. Codes Rode lijst
5. Uitleg beschermingsregime

Bijlage 1. Broedvogels in het uurhok 22-32 in en rond het plangebied (Basisrapport Biodiversiteit Hardenberg)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Boomvalk	x	KW	Vogels
Bosuil	x		Vogels
Bruine Kiekendief	x		Vogels
Fluiter	x		Vogels
Geelgors	x		Vogels
Gierzwaluw	x		Vogels
Grutto	x	GE	Vogels
Kerkuil	x	KW	Vogels
Kievit	x		Vogels
Kleine Bonte Specht	x		Vogels
Kleine Zwaan	x		Vogels
Kwartel	x		Vogels
Kwartelkoning	x	KW	Vogels
Ooievaar	x		Vogels
Paapje	x	BE	Vogels
Patrijs	x	KW	Vogels
Porseleinhoen	x	KW	Vogels
Sprinkhaanzanger	x		Vogels
Steenuil	x	KW	Vogels
Veldleeuwerik	x	GE	Vogels
Watersnip	x	BE	Vogels
Wulp	x		Vogels

Bijlage 2. Vlinders in het uurhok 22-32 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Argusvlinder		x		
Atalanta	x	x		
Bont zandoogje		x		
Boomblauwtje		x		
Bruin zandoogje		x		
Citroenvlinder	x	x		
Dagpauwoog	x	x		
Distelvlinder	x	x		
Geelsprietdikkopje		x		
Gehakkelde aurelia		x		
Groot dikkopje		x		
Groot koolwitje	x	x		
Hooibeestje		x		
Icarusblauwtje		x		
Klein geaderd witje		x		
Klein koolwitje		x		
Kleine vos	x			
Kleine vuurvlinder	x	x		

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006	
Koevinkje	x	x	
Landkaartje	x	x	
Oranje zandoogje		x	
Oranjetipje		x	
Zwartsprietdikkopje	x	x	

Bijlage 3. Libellen in het uurhok 22-32 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006	
Azuurwaterjuffer	x	x	
Bandheidelibel		x	GE
Blauwe breedscheenjuffer		x	
Blauwe glazenmaker	x	x	
Bloedrode heidelibel	x	x	
Bruine glazenmaker	x	x	
Bruinrode heidelibel		x	
Geelvlakheidelibel		x	
Gewone oeverlibel		x	
Gewone pantserjuffer	x	x	
Grote keizerlibel		x	
Grote roodoogjuffer	x	x	
Houtpantserjuffer	x	x	
Kleine roodoogjuffer	x		
Lantaarntje	x	x	
Paardenbijter	x	x	
Platbuik		x	
Smaragdlibel		x	
Steenrode heidelibel	x		
Variabele waterjuffer		x	
Viervlek		x	
Vuurjuffer		x	
Watersnuffel		x	
Weidebeekjuffer		x	
Zwarte heidelibel		x	

Bijlage 4. Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort
TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 5. Uitleg beschermingsregime

Soorten in tabel 1

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voorafgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
- een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
- tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
- bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;

en tot slot:

- mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Vogels

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ontheffing aan te vragen. Men kan ook buiten het broedseizoen werken of starten voor het broedseizoen en de werkzaamheden continu laten voortduren waardoor geen verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Colofon

Opdrachtgever
Woningstichting De Veste

Contactpersoon
Mevrouw R. Sangers

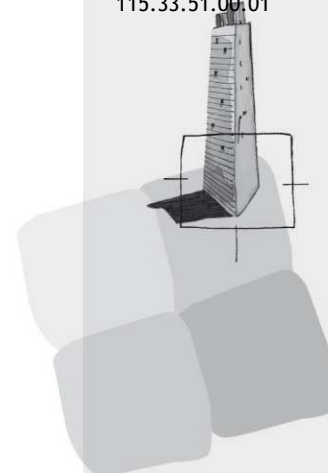
Rapport
De heer T.M. Dolstra
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer ir. J. Schipper
BügelHajema Adviseurs

Supervisie
De heer ir. J.A. Haarsma
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
115.33.51.00.01

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort